

D. D. R. C. F.

3

DE ABDITIS EPIDEMION CAVSIS

PARÆNETICA VELITATIO:

Secretioribus Theologorum, Politicorum, Medicorum,
Physicorum, Astrologorum, & Historicorum
Hypothesibus instructa.

*Ad præcauendam & feliciter curandam LVEM PESTIFERAM, cum
ceteris malignis & popularibus Febris, in quibuslibet Ciuitatibus,
etiam maximis, & indiuiduis Homimbus:*

Miris modis, ac plurimum hætenus ignoratis.

A V T H O R E

LAZARO MEYSSONNIERIO Matisconensi, Doctore
Philosopho Medico Facult. Monspel. PRACTICO LVGDVNENSI.

LVGDVNENSIS

Sumptibus PETRI PROST.

M. D. C. X. L. I.

Ob: 7. 11 5819

D. E. R. C. E.
DE ABDITIS
EPIDEMION
CAVSSIS

TARABENICA VELLATIO:
Secretionibus Theologorum, Politicorum, Medicorum,
Physicorum, Astrologorum, & Historicorum
Hypothesebus illustrata.

Ad praesentem & futuram curandam LVM PESTIFERAM, cum
causis huiusmodi & periculosis Epidemiarum quibuslibet Civitatibus
communitatibus & individuis hominibus
Mores moribus & plurimum hactenus ignoratis.

ANTHORE
LAZARO MEYSSONIERIO Medicorum, Doctore
Philosopho Medico, ac L. M. D. P. Practico, L. V. D. V. N. S. I.

Sumptibus PETRI PROST.
L. V. D. V. N. S. I.

M. D. C. XLII

VIRO ILLVSTRI,

NOBILISSIMO, ATQVE

AMPLISSIMO DOMINO

D. GABRIELI

DV PVY-DV-FOV,

ET DE CHAMPAGNE,

Marchioni de Comberonde,

Comiti de Grasse, Baroni de

Parse, & Pecheseul, à Consiliis

& Libellis REGIS Christianif-

simi, &c.

OGITAVI *sepius*, VIR NO-

BILISSIME, quibus officis,

tot & tantis acceptis ab Humani-

tate Tua beneficiis responderem.

Sed ea fuit apud me rei gravitas,

ut vix aliquod eorum qua mihi

ã 2 inter

inter *Κεφάλια* conseruantur, quod etiam cum minimis
Tua erga me Beneuolentia testimoniis conferre potue-
rim. Ipsaque Tua Dignitas per illustris tanto fulgore
me consternauit, ut biennium integrum, cogitationis
illius, quae primum in animo meo nata est, ideā *ὀψαλίως*
retinuerit. Non ille Tuus, quem toto Semestri Lu-
teticia Parisiorum expertus sum, *χαλεπώτερος* ad *ἐκείνων*
incitare nutantem; Non Charissima Matris extra pa-
trium Marchionatus sui solum, in his oris periculose
decumbentis fortunatissima cura; Non Illustrissima
Comitisse Sororis tuae ex ferocissimo morbo iam pridem
restituta, (quod Artis mea felicitati debebam) Tibi
gratisima, mihi iucundissima memoria, poterat. Inge-
nioli mei sublimiora molimina serpebant in apertissimis
foribus, quae nihil nisi magnum admittunt inter sacros
illos parietes, qui Amplissimum illum, *Ἐ* Sapientissi-
mum Supremi Galliarum Senatus Oraculum, Presidē
BELLEVRÆVM tecum excipiunt. Vicit tamen deni-
que propositi constantia; Et frequentior, ac in dies re-
currens, Animi Tui erga selectiores Encyclopadia partes
affecti, recordatio fecit ut Opusculum istud flosculis
ē Scientiarum, atque Artium praecellentiorum penetra-
bilibus *ἑ* Etissimis conspersum Tibi offerendum putarim.
Nouitatis gratia nitorem, quem politior elegantia desi-
deraret excusabit. Nec Astrologica forsā displice-
bant Tibi *Ἡ* *VIR SAPIENTISSIME*, qui me olim de
Mathematicis differentem non illubenter audiuisti.

*Id refricabit si bene spero (bono fauente Nymine) vi-
sus Illustrissimus Comes DIZIMIACVS, quem
non inchyta modò Maiorum series & Historiis nostro-
rum temporum celebrata in rebus bellicis fortitudo, sed
etiam singularis comitas Elogiis summis dignissimum
efficiunt. Is ut Nobilissima Tua profapia primum an-
nexus, hoc in me contulit beneficium, ut ex faustis in
Medicina operibus Tibi innotescerem, Patronus me
clientem apud Te iterum fouebit, ut gratà manu Mu-
nusculum istud accipias, & me credas.*

Tibi Addictissimum

MEYSSONNIER. D. M.

LECTORI.

A MICE Lector. Pãucis Te volo. Opus istud à me conscriptum est ante Pentagoni Editionem, sed non ante eiusdem Conceptionem vt sic loquar; Quamobrem quod ad eius methodum singula referas opto, vt vbi de causis à me dictum est, causam Faciètem & Fountem, *Soluenti* & *Opprimenti*; quemadmodum ex Circulo secundo particularis Pentagoni patebit, accommodes; Sub *Generante* Disponentem colloces: Ita omnia harmonicè sibi respondere comperies. Iterum verò, atque iterum repeto omnia à me hïc, & alibi scripta, Ecclesiæ Christianæ Catholicæ censuræ permittere, à cuius Orthodoxa fide ne latum quidem vnguem recedere constitui. Non licuit mihi Actuosæ Medicinæ crebrioribus, & omninò anxiis occupationibus variè distracto, ac propemodum obruto in Errata Typographica animaduertere, quod in aliis meis operibus factum est; Tu benignitate tua, si lectiones mendosas restituas, quicquid à nobis desideratur expleueris.

Ad

*Ad Medicos nunc me deserta per ardua fontes
Raptat amor, iuuat ire iugis quà nulla priorum
Peoniam molli diuertitur orbita cliuo.*

MEYSSONNIER. D. M.

AD CL. V. D. MEYSSONNIERIVM,
Vtriusque Medicinæ Doctorem Celeberrimum.

Prodiit ex agro Iouis, alma Minerua cerebro,
Nascitur ex sano, sed Medicina Tuo.
Dira Lues, Febrisque fuit malè cognita Priscis:
Lumine cuncta patent per Tua Scripta nouo.
Has ego curavi, Te prescribente, per artes
Olim impune furens, lethiferumque malum:
Nec metuan posthac, cum stent hac Dogmata, sanas
Queis Vanâ Medicos excipit Arte λαός.

I. LAMBERTVS Serenissimi Principis GASTONIS
BORBONII, Fratris Vnici REGIS Christianissimi,
in Principatu Dombarum Chitiatos.

Si

SI protegendam presidio **DEI**
Scredas salutem, rem sobolem, domum,

Insana cum sors intonabit

Si Domini fugias sub umbram:

*E fraude ceca te **DEVS** eximet:*

Frangetque casses insidiantium

Nec scivens late venenum

Lethifera patièrè pestis:

Nec te nec ades vis propius tuas

*Aut Damna rargent: nam **DEVS** Angelos*

Custodiæ tuæ salutis

Præficiet vigilèsq; ad omnes

Motus diarum qui referent moras,

Qui per salebras te manibus ferant:

Ne saucietur pes recussus

Obiicibus scopulorum acutis.

AMEN.

DEI

DE
ABDITIS
EPIDEMION
CAUSIS.

SEMPER is fuit studiorum meorum scopus, vbi plenioris ætatis vices subij, vt scholasticis verbosæ cuiuslibet Philosophiæ tricis relictis, ex tot, tantisque tum veterum, tum Neotericorum obseruationibus, & meditationibus, partim scriptis, partim traditis, aliquid exprimerem quod mortales æumnas, non verbis vocibusque leuare, sed sensibilibus tollere veris earum causis patefactis valeret. Hoc priscis illis Sapientibus Hebræis, Græcis, & Ægyptiis in votis fuisse existimo, dum vanitas fallacis Eloquentiæ nondum in Philosophorum animos id genus molliciei induxisset, vt veteri Academia relictâ mallent sine magno labore in foro & in rostris, splendidis

A vario

variorum παρέργων naniis inuenta diuinorum Hominum exornare, quàm adaugere. Quamobrem veterum illorum consuetudinem simpliciorem, & meliorem apud me reuocans totus incumbere constitui, vt non inani captandæ modo famæ desiderio, sed ardenti DEI gloriæ zelo, & generis humani dilectione fraterna commotus, aliquid quod reapse cum nouitatis gratiâ posset cumulatoris vtilitatis fructus afferre, præstarem.

Eaque de causa potissimum circa *Luis Epidemicæ* clades oculos explicans subiit cum humana miseratione, pro tam sæua plaga cuius,

————— *Quis funera fando*

Explicet aut possit lachrymis æquare labores?

Subiit inquam meditatio cuiusdam auxiliij quo finem posset inuenire, vel leuamen. Hoc autem cum ex intima causarum cognitione procedat, arduum quid & difficile quis non videt? cum ipsas hæctenus Homines latuisse certum sit, indeque tantâ famâ tantos honores reportarint antiqui illi sagacioris, & securioris sapientiæ sectatores, Hippocrates Cous, & Apollonius Thyaneus. Nam certè dum ex summa Mundi Orchestrâ ad imum centrum Machinæ, medicorum vulgus miserè causas Luis istius quærens deuoluitur, rursusque per Elementorum varias regiones, in sublime defertur, parum abesse videtur à vaga illa Pyrrhonis opinione, cuius sectatores vt Σκεπτικοὶ incipiebant, ita sine magno meditationis suæ fructu Δυσσπυτικοὶ desinebant. Hoc in mentem mihi reuocat primam illam Errorum circa naturam,

EPIDEMIΩN CAUSIS. 3

naturam, numerumque Principiorum varietatem in quam variè distrahebantur Thales, Heraclitus, Anaximenes, Hesiodus, Pherecides, Anaxagoras, Democritus, aliique ante, & circa ætatem Platonis, & Aristotelis, veritate, interim delitescente.

S. I.

a Opiniones vulgares de causis pestis reiectæ. b 1. Cacochymia damnata. c 2. Plethorici simpliciter peste corripuntur. d 1. Plethorici multi, & cacochymi in peste liberi. e 3. Aëris inspiratio simplex reicitur, & vitiosarum aquarum simplex potus. f In multis locis aëre puro, & aquis optimis pestem accedere.	g 4. Astrorum motus generales non probantur, neque ventorum vis simpliciter. h 5. Non Deorum Ethnicorum ira pestem efficit. i 6. Composita sine delectu pestis cause improbantur, ut inutiles, & incerta. k Antidotorum vis incerta. l Eorum vis inutilis exemplo comprobatur.

VT enim ad statutam *ἰέστω* veniam^a, alij *διὰ θεστώ* peculiarem cuiusque considerantes causam Luis pestiferæ reiecerunt^b in *Cacochymiam* cuius species essent Anthrax & Bubo pestilens ex foetida illa materia vi naturæ sese exonerantis reiecta. Alij verò considerantes quosdam^c *plethoricos* non cacochymos etiã in hos affectus incidere, iudicarunt causas desumi *ex utraque* quod summa plethora facile

degeneret in cacochymiam, iuxta illud Hippocratis de Athletarum habitu, εἰδὲ πὶ δύνω) μύειν ἐν τῷ ἐχάτω εἰδὲ ἀρεμίσειν. Verùm cùm animaduertent alij^d, plethoricos multos, & cacochymos in ipso Pestis contagio nullo pestilētī symptomate corripī, veram Pestis causam^e Aëri inspiratione attracto fœtidis exhalantium vaporum ab aqua, terra, cadaverum pœdore inquinato tribuerunt ipsique aquarum vitiosarum potui^f. At verò cùm ipso adhuc occipiente contagio in Regionibus plerisque, neque lacustres, palustres, aut fœtentes aquas, neque terrestres in solo temperatiore halitus, a constituta consuetaque temperie, neque fœtere cadauera, plurimos tamen interire variis in partibus loci afflicti cognoscerent alij, causas istas vt imperfectas ablegarunt, & ad superiores^g Astrorum motus concitantes varias in aëre perturbationes ventos pestilentes iis non absimiles, qui Sorano referente εἰς Ἰλλυρίων καὶ Παιόνων βαρβάρων γένε λοιμῶν κατὰ Κρήνην^h perflare solebant, nubes impuras ex aliis locis attractas, & aduectas confugerunt, quibus sese adiunxit magnus antiquorum, & recentiorū Astrologorum Grecorum, Arabum, & Latino-barbarorum numerus, quasdam constellationes, (vt vocant) siue syderum quosdam coïtus, atque radiationes stabilientes Pestem generantes, aërem inficientes corporibus officientes; sed quamuis hæc ratio quàm proximè accedat ad veritatem, quidam tamen ratiocinio solertiori rem totam expendentē mirati sūnt, quomodo causa vniuersalis agens in vniuersos non vnius regionis,

EPIDEMIΩN CAUSIS. 5

gionis, sed orbis totius homines ipsaque animalia belluina, inque ipsum aërem cuius beneficio quotquot sumus omnes viuimus, & spiramus, non tamen omnes afficiat. Gyris enim sphaericis orbium omnes quotidie subiicimur; Aërem singulis momentis non homines modò, sed etiam animalia cuncta terrestria attrahunt ac vitale pabulum inde conficiunt, diuersimodè tamen afficiuntur, cum tamen aqua deberet effectuum existere ratio, omnesque Ciuitates, omnes Homines, omnia Animalia aëre viuentia deberent malè affici à causa vniuersali deleteriam vim vniuersaliter explicante per omnes & per singulos. Quod cum minimè fieri viderint alij Ethnici^h iis in quibus vim Archetypi crediderunt, *Diis* videlicet suis *iratis* causam pestis adscripserunt, sed cum viderent quemadmodum in Attica illa pestilentia describente Thucydide accidit quòd Ὅσα τε πρὸς ἰεργίς ἰκέτοισιν ἢ μολύβειοις ἔτις τοιαῖτοις ἐχρήσαντο, πάντα αὐτῶν Φεληῶν, τελευτώντες τε αὐτῶν ἀπέσησαν ὑπο ἑκακῆς νικώμενοι. Hinc factum est vt plerique rationes omnesⁱ istas commiscètes, & componentes sine delectu causas proposuerint, ac fugam, & Antidotorum vim omnibus vno eodemque consilio proposuerint nullam Antidotis, aut incertam aduersus venenum pestiferum δύναμιν obseruantes, cum plurimi etiam ex Medicis præscribentibus intereant, iuxta illud Poëticum:

Quæsitæque nocent artes, cessere magistri

Phyllirides Chiron, Amythaoniusque Melampus.

Imò nullus visus sit^k certum contra venenum istud

6 DE ABDITIS

nobis offerre remedium, sed quod rectè Ioannes Hartmannus *Præseruatiua pestis reperiuntur quamplurima hinc inde apud medicos descripta, sed quam certa extraque omne periculum posita illa sint satis liquet cum æquè præseruatos, & securos adoriri soleat.* Nam nos ipsi sane possumus affirmare plurimos, etiam sine Antidotorum vsu seruatos, & quamplures cum eodem periisse. Quod si quis pertinacior fidem expectet ab exemplis forsan celeberrimum nostrum *Hollerium* suis in tractatu de febribus descriptis secundùm causas à se allatas remediis alexipharmacis sibi consuluisse existimabit: Quod si quærat exitum, Iacotius Scholiastes illius, hunc ipsum *prematura morte in pestilentissimo aère abreptum* edocebit.

S. II.

a <i>Scopus Authoris.</i> b <i>Causa vera Luis pestifera conditiones.</i> c 1. <i>Qua constâte pateat cur hi potius, quam illi, he urbes, hæc animalia magis afficiantur quam illæ, illa, &c.</i> d <i>Quia hoc non accidit à contagio simpliciter.</i> e <i>Probat experimentis nouissimis urbium peste non affectarum.</i>	f 2. <i>Rationibus, & logismis Arithmeticis.</i> g 3. <i>Per leuissima ex ordine Politico commoda in discernendis affectis ab infectis.</i> h 2. <i>Cur non statuto tempore per quartas anni.</i> i 3. <i>Cur in omnes sine delictu temperiei agat.</i> k 4. <i>Cur sine aëris & aquæ vitio.</i> l 5. <i>Cur sydera non generales</i>

EPIDEMIΩN CAUSIS. 7

les & particulares pe- | m 6. Cur vanavis antidotorū.
stes significant. | n 7. Cur alij morbi pauci.

O Peræpretium igitur fuerit^a, aliquam *Causam* inuestigare, vt *veram*, & omnibus suis numeris absolutam habeamus^b, qua constante demonstrare queamus^c, *Cur* aliqua regio afficiatur, alia licet vicina non laborante contagio, idque ipsum in vrbibus, vicis, & Hominibus ipsisque belluis. Vidimus enim nuperrime, saluâ Sabaudiâ peste correptos Allobrogas-Delphinates, Salyos liberos: Obseruauimus etiam Ciuitates parum distitas, furenti in proximis vrbibus contagio sanas seruatas, remoto postea correptas ægrotasse, id ipsum in hominibus & bestiis. Quod si quis in ipsa^d *communicata contagia* reiciat siue per turmas militares, siue per alios, vix erit quod in obiectione, vel momento manere possit, si consideret has ipsas, & per alia loca transisse, quæ tamen salua remansere^e. V. g. Copiæ ex Alpinis regionibus Lugdunensem pestem anni clo. lxx. xxviii. quidam aduexisse crediderunt. Cur non & Labisco? cur non & Cularona? cur non inquam tot vrbes aliæ, quæ longè ante, vel postea tantum, multis succedentibus mensibus ægrotarunt, imò feram istam luem nullo modo persenserunt. Profectò si contagij solius causa pestis induceretur nullo modo Pestis cessare posset semel excitata, cum^f rationi sit maxime consentaneum Arithmetico calculo demonstrante. Quòd si vnus inficit decem, mille contagium diffundent inter 10000. & sic in infinitum vis pestilens

pestilens produceretur, quod est *Experientiâ iudice, falsum*. Quod si quis velit ex ^s ordine Politico saluam hanc rationem efficere, cessare videlicet contagium per separationem diligentem, & curam celerem parabolanorum; Ego ad experimentum prouoco. Quis enim nescit in Lugdunensi ciuitate semper optimum fuisse constitutum ordinem, datos regendæ sanitati prudentissimos administratores, rerum omnium copiam, separatos ægros seuerâ normâ, sanos seruatos ab infectis, & ab affectis, hanc methodum ab ipso principio ad finem vigilantissimis optimatum quorundam curis seruatum. Hac tamen hebdomade sæuiente morbo, sexcentos periisse, sequenti minorem numerum, tertiâ maiorem, incertis morbi motibus, ac tandem S. D E I beneficio sub eadem cura desisse. Quod si curâ emendari hac potuisset, statim ab initio extinctus fuisset: si verò à contagio, productus esset & confirmatus, etiam in multos annos perseuerasset, aucto furore morbi donec ciues omnes, ad extremum deleuisset. Causam igitur patefacere conuenit veram cur hoc fiat, quaque postmodum probare queamus ^h, cur hoc & illo tempore, cum Pestes aliquando per hyemem fiant, aliquando etiam per æstatem, & vere & autumnis; cum statutas sibi seruent periodos alij ferè morbi, quod testatur Hippocrates lib. 3. Aphor. sintque alij verni, alij æstiu, alij hiemales, alij tandem autumnales vt ibidem copiosè demonstratur ⁱ *Cur cacochymis & plethorici æquè, vt & medio modo se habentes corripiantur* ^k. *Cur aère puro, ac nullo prorsus aquarum vitio pestes*

EPIDEMIΩN CAUSIS. 09

pestes accedant ¹. *Cur syderum ἀνωμαλίσμοι, & συζυγίαι particulares pestes inducant, non autem inter omnes, & per omnes diffusæ? ^m ? Cur hi, aut illi media in pestilentia, sine vllis seruentur antidotis? Cur alij præsidiiis optimè confirmati, & muniti miserè pereant? ⁿ Cur omnes morbi in Pestem tunc degenerent? Ita enim futurum existimo, vt dubiis illis solutis maximo cum fructu causæ repertæ beneficio veritas prodeat, humanisque miseris finis, aut leuamen accedat.*

§. III.

*a Methodus causarum Luis
pestiferae.*

*b Generans.
c Fouens.*

VT igitur expectationi tantæ satisfiat ^a, quintuplicem causam in hoc, vt in cæteris affectibus considerantes, *generantem, disponentem, mouentem, fouentem, & facientem* ^b: *Generanti* facile cum practicis melioris notæ quicquid ex Elementis, aut alimentorum substantia, qualitate, quantitate, aut assumendi modo, & excrementorum retentione desumi poterit tribuam. Et deinde pro ^c *fouente* cum iisdem nec humores quatuor, nec corruptam reliquarum impuritatum saburram tentabo reiicere, vt faciliùs omnibus altiora nondum sapientibus me accomodem. Sed quid de causa *faciente* sentiam vbi breuiter explicuero quid de *disponente* & *mouente* causa, quæ potissimum consideranda venit, plenius ego disseram, ac firmissimis rationum momentis experimentisque confirmabo.

a *Μίασμα pestiferum.*

b *Eius effectus.*

c *Locus in quo mouetur.*

d *Cur non expellatur per intestina, &c.*

e *Cur in superficiem corporis*

eiiciatur.

f *Ratio exemplis illustratur.*

g *Causa faciens.*

h *Vnde Carbunculi?*

i *Vnde Bubones.*

k *Loca Bubonum.*

IN omnibus morbis Epidemiis est quoddam* *Μίασμα λοιμώδες*, quod perniciem pestilentem habet sibi coniunctam, si in corpore maneat propter *δύαμιν* quandam *δηλημειώδη*, quã statim per societatem arteriarum in Cor irruit, & b vitalem calorem suffocat, & extinguit, nisi vegeta naturæ vi in summam corporis superficiem expellatur; Neque enim, quod in humoribus inter c arteriosa vasa conclusis recurrat, potest sine summo periculo per conuersionem concentricam vt ita loquar in corporis centrum fecerni d, vt per patentes intestinorum vias expelli queat; facilius id per vrinas efficeret, nisi variaz viarum, atque inextricabiles errorum ambages se se opponerent, & transitus vicinior cordi viuifici caloris officinæ; Sed cum per sudores Natura, venarum, & arteriarum serosas impuritates expurgare consueuerit, hanc ipsam seruare rationem, cum hanc *ἐκκρῖσιν* molitur, tentat eadem; at victa, vel *μιάσμα* crassitie, vel pororum difficiliori reseratione, quod diffusum expurgare non potest, in paucissima loca iubente necessitate deponit e. Testes hu-

EPIDEMIΩN CAUSIS. 11

ius veritatis mihi sunt coaceruatae illae ἐκκεῖσες in
 exanthemata & ecchymata, vt in sanguine venoso
 efferuescente in variolis & morbillis, quas pestes
 Rhazis appellat, quemadmodum & in Φυμάτων, &
 furunculorum procreatione manifestum est, quo-
 rum eadem non est pernicies cum carbunculis &
 bubonibus pestilentibus, quod Anthracum istorum
 μίασμα viciniorem ad arterias habeat regressum,
 furunculorum verò ad venas; Huius autem μιάσμα-
 τοῦ, siue vt aliquando Latine loquar ^{est} inquinamenti
 vis lethifera causa pestis est *faciens* superius appellata,
 & in *fonte* μίασμα continetur sanguinis, scilicet per
 arterias delati beneficio circulatorij motus recre-
 mento; Quod tenuius & acrius biliosum vulgus di-
 cit *Carbunculos* potius, sin crassius vt in sanguineis, pi-
 tuitosis, & melancholicis ^{est} *bubones* facit in ^{est} *emuncto-*
riis corporis maxime, quod vt docet αἰσθητικὰ in
 administrationibus anatomicis euidentiores sine
 circa hæc loca venarum & arteriarum tubuli, calor
 potentior, cutis laxior, frequentiorque ad *glandulas*
 in his contentas naturæ expellentis declinatio vt in
 sudorum prouocatione manifestum est. Quibus
 omnibus circumstantiis addi potest commodè pro-
 xima cuti prædictorum vasorum, ac minimum à
 superficie remotorum constitutio, ita vt micare in
 his locis quemadmodum in carpis, temporibus, &
 secundo tarsi digito tactu iudice agnoscat.

a *Causa efficiens μίασμα* | b *Causa disponens.*

Quid verò *μίασμα* illud efficiat, aut ad hoc efficiendum disponat declarandum est. *Disponens* enim latet hîc causa, sequitur hanc efficiens illud inquinamentum *αἷτια*: vbi enim statim productum est, statim etiam Pestem efficit, quia eodem ipso momento producitur vis *δυνάμειωδης* illa iam dicta quæ est causa pestem faciens. Hic nodus Gordius & inexplicabile *καθαύμα*, quod soluere conuenit S. DEI beneficio, neque enim sine Numine summo hæc eueniunt.

a *Causa mouens Luis Pestifere duplex.*

b *Edictum DEI.*

c *Causa metaphysica.*

d *Manus DOMINI.*

e *Angelus DOMINI.*

f *Angelus perdens.*

g *Angelus Cadens.*

h *Dæmones morbos faciunt in humanis corporibus.*

i *Vnde Nomina Dæmonum deducantur in sacris.*

k *Quare Angelus pestifer ibi*

corrumpens | appellatur.

l *Quomodo pestem faciat.*

m *Diabolus causarum naturalium scientissimus.*

n *Diabolus Astrorum vim imitatur.*

o *Qui agere potest in Elementa, potest etiam, & in Elementata.*

p *Causa mouens & disponens metaphysica pestis.*

Quod

EPIDEMIΩN CAUSIS. 13

Quod fiet si ^a duplicē causam mouentem assigna-
 uerimus Pesti, vnam *Metaphysicam*, alteram verō
Physicam. i. merè naturalem: Nam vt de priore loquar;
 Certum est ex diuini Verbi eloquiis Summi Iudicis
 imperio pestilentiam in homines mitti, quod testa-
 tur vox Hebræa דבר דבר pestem significans à radice דבר
Dixit, eloquutus est, quod sit res à DEO ^b edicta, & decre-
 ta: sic enim per Moysen Pharaoni (Exod. 9. v. 3.)
Ecce manus mea erit super agros tuos. deinde paulò post;
Et pestis valde grauis; sic DOMINVS DEVS Israëlitis in
 monte Sinai; *Si nec volueritis recipere disciplinam, sed*
ambulaueritis ex aduerso, &c. cumque confugeritis in vrbes
mittam Pestilentiam in medio vestri. Leuit. 26. v. 23. &c.
 Ibi igitur ^c causa mouens pestis est יְהוָה יְהוָה ^d ma-
 nus DOMINI quæ alias dicitur (2. Sam. vel Reg. c. 24.)
 מַלְאֲכֵי יְהוָה ^e Angelus DOMINI, & in hoc casu
 מַלְאֲכֵי מְשַׁחֲרִים ^f Angelus perdens: Scriptura SS. vo-
 cat etiam הַמְלָאֲכֵי הַמְכֹרֵת ^g Angelum cadentem;
 Nam certè יְהוָה ^h vtitur ministerio Angelorum
 eiusmodi perdentium, vt puniat peccata nostra,
 quemadmodum patet ex Historia David 2. Reg.
 cap. 24. v. 17. vbi dicitur quod Angelus Domini qui
 perdens, & cædens postea nominatur, erat iuxta
 aream Areuna Iebusæi, & omnes Doctores Christia-
 ni Theologi, Medici. sentiunt ⁱ *Morbos à Demonibus*
fieri; imprimis D. Hieronymus in 4. cap. Matth. 15. &
 D. Chrysostomus hom. 54. in caput 17. Matth. Et
 ex Medicis elegantissimus Fernelius lib. de Abditis
 rerum causis; Franc. Valesius lib. de Sacra Philoso-
 phia, Baptista Codronchus de Morbis venefic. Cæ-
 salpinus, & alij. Quin & doctrinâ Euangelicâ ma-

nifestum fit mulierem afflictam fuisse per Dæmonem quem D. Lucas cap. 13. v. 11. appellat *ἄδελος* & *δὲνελος* spiritum infirmitatis. Addidit Dæmonis nomen Historia Iobi dum scribit cap. 2. v. 7. Egressus igitur **יָוָו** à facie DOMINI percussit Iob vlcere pestifimo à planta pedis vsque ad verticem eius. Ibi Angelus percutiens appellatur **יָוָו** *Satan*, id est, aduersarius ab effectu à quo Dæmones in sacris Scripturis nomen habent, vt rectè notat Martinus Delrio lib. 3. Disquisit. Magicarum. Quare Angelus pestem faciens rectè ibidem **שַׂטָּן** *perdens* & *corrumpens* est appellatus, quòd corruptionem efficiat: nam verè factâ corruptione, & producto hoc miasmate, siue inquinamento, eoque naturæ vi opposito morbos pestilentes faciunt dæmones, vt docuit Artephius in Clauè mai. Sapietiæ & Franciscus Valesius c. 28. Sacræ Philosophiæ. Quomodo autem procreare possint hoc ex sanguine *μιασμα* pestiferum etiam si dictu difficile sit, probare tamen possumus id fieri eodem modo quo à syderibus postea produci clarè demonstrabimus cum præferam, teste S. Dionysio cap. 4. de Diuinis nominibus: *Diabolus nullum donorum naturalium peccando amiserit*, vnde fit, concludente Delrio iam citato (lib. 2. operis prædicti) *vt vires naturales habeat valentissimas, diurnam & multiplicem experientiam, Essentiæ & qualitatum, quæ rebus quibuslibet insunt pecunies, scientiam exactam, adeò vt verè effectum quod cupit (ad. m. Permittente DEO quod supra dixit) dare commodissimè.* Quod autem perspectam habeat. Astrorum vim, clarè patet ex eo quod igne de Cœlo

Cælo decidere fecerit, ventū vehementem excitarit, Iob 1. v. 16. 19. grandinem in Ægyptios miserit, cum fulgure, pluuia & tempestate, quam prædictus Delirio Societatis IESV Theologus eximius asserit in S.S. dici expressè per malos Angelos immissam. Quæ quidem omnia cum fieri vi schematismōn astraliū manifestum sit, ex omnium Astrologorum testimonio, Dæmonem (permittente DEO) qui illam in prædictis effectibus imitatus est, idem etiam in pestis inductione efficere perspicuum est, cum iam scripta fiant in Elementis; Ista verò de quibus dicimus, & in ° Elementis simul, & Elementatis. Concludamus itaque DEI permisso iustoque iudicio posse corruptentem Angelum corruptionis pestiferæ in homines *μιάσματα*, iis quæ ab Astrorum vi produci possunt non absimilia generare; Ac per ea ratione Dæmonem posse habere in se causam pestis, tum Disponentem, tum Mouentem Metaphysicam.

S. VII.

a <i>Causa Naturalis pestis.</i> b <i>Cur ad medicos eius consideratio pertineat.</i> c <i>Mouens & disponens.</i> d <i>Vnde desumatur.</i> e <i>Primordiorum vis quantitas.</i> f <i>De rerum cognatione, & compassione ex Proclo.</i>	g <i>DEVS in vanum nihil creauit.</i> h <i>Vires Astrorum probantur experimentis.</i> i <i>Dubium quorundam cui satisfacit author.</i> k <i>De motus Astrorum viribus.</i> l <i>Vis dierum decretoriorum.</i>

m *Vis*

<p>m <i>Vis directionum probatur experimentis.</i></p> <p>n <i>De I. Pico Mirandulano N.B.</i></p> <p>o <i>Vires habent tum stella, tum etiam earum motus.</i></p> <p>p <i>Affirmatur effectuum A-</i></p>	<p><i>stralium quemadmodum & ceterarum rerū crea- tarum vim Diuina sub- ijci voluntati.</i></p> <p>q <i>Duo ad causarum pestis naturalium cognitionem necessaria.</i></p>
--	---

His positis veniendū ad ἐξήγησιν ^a Causæ natura-
lis, cuius doctrina conuenientior est Medicis
disciplinis; ^b cū enim illi potissimum circa corpo-
rum considerationem versentur, sūtque vt vulgò
loquantur, *sensuales artifices*, corporum & causarum
eorundem affectiones magis inspiciunt. Videamus
igitur quid sit quod intra Naturæ corporalis limites
conclusum pestiferi illius *μιάσμα* ^c Causa effi-
ciens esse possit: id enim ipsum erit causa Luis pesti-
feræ tum ^d *disponens*, tum *mouens*. Nos superiùs sim-
plicem humorum, Elementorum, & Astralium sche-
matismōn generaliorum considerationem, multis
magnisque rationibus reiiciendam demonstraui-
mus, nostrum nunc est igitur aliam aliquam causam
statuere cum conditionibus allegatis constantem.
^d Hæc ex peculiari quadam Astrorum constitutione in locis
& personis singularibus desumitur: Nam iampridem
ex Astrologorum Doctrina constitutum est ex ipsis
rerum primordiis futura omnia ad vltimum finem
per cœlestis Thematis inspectionem conijci *ὑπὸ
μὲν πρώτης δεξιῆς*, inquit Ptolemæus lib. 3. tetrab.
cap. 1. *δεωξεί) τα καθόλου τῆς συγκρίσεως ἰδιώματα.*
quod

quod etiam confirmat nobis amicitiae & honoris causa semper nominandus R. Campanella in Astrologis & Medicinalibus, Theologus, & Philosophus eximius. Sicque quaelibet Vrbes, quaelibet Animalia, imò & quaelibet ex iis quæ ex elementis, quacunque ratione oriuntur & occidunt, & superioribus caelorum corporibus subiiciuntur, vim ab iis recipiunt, reguntur & mouentur propter eam quæ singulis creatis visibilibus & inuisibilibus à summo opifice in creatione rerum, & conseruatione data est. *Hanc enim cognitionem compassionemque aliorum ad alia in rebus naturalibus, & manifestorum ad vires occultas cum considerarent Sacerdotes antiqui* (inquit Proclus lib. de Sacrif. & Magia) *sacram eorum scientiam condiderunt; agnouerunt in infimis suprema, in supremis infima, in Cælo quidem terrena secundum causam, modoque cælesti, in terra verò cælestia, sed modo terreno.*^s Et reuera Deus in mundi creatione nihil in vanum fecisse dicitur, sed vt scribit Moses Hebræus post omnium rerum creationem (Gen. I. v. 31.) vidit DEVS cuncta quæ fecerat, & erant valde bona^h: Imò & *experientia* testis est, multa consentire cum incrementis & decrementis Lunaribus (quæ sunt diuersi ad solem habitus) vt Mare, Cancris, Selenites, &c. multa moueri cum Sole vt Calendula, Chichorium, Tithymalus helioscopius: quedam cum stellis fixis, sic cum Canicula mouetur Orix fera; quæ vt scribit Plinius in exortu eius contra stare & contueri, ac velut adorare videtur, cum sternuerit: Sic canes toto eo eiusdem exortus spatio, propter prædictam sympathiam maximè in rabiem agi non est dubium:

sic cum Stella Polari in Cauda Cynosuræ consentit
 Magnes, sensibilibusque motu demonstrat hunc con-
 sensum cur non & reliquæ stellæ? quarum vires
 quia nondum manifestæ factæ; vel cunctis non sunt,
 ideòne reiiciendæ? Sunt enim & multa alia quæ pos-
 sunt ad hanc rem adduci, de quibus Plin. lib. 2. Hist.
 naturalis. D. Augustinus in lib. de Ciuit. DEL, & nouis-
 simè I. B. Porta Neapolitanus copiosè cap. 15. lib. 1.
 Mag. nat. vt etiam Antonius Mizaldus de sympath.
 & Antip. Harmon. Cœli, &c. ac tandem R. Campa-
 nella quem honoris & amicitia causa nomino lib. de
 Sensu rerum. Sed forsan pertinacioris aliquis perui-
 cacia concedens istas sympathias, forsan negabit
 vim motuum: nam certè dum Stellæ mouentur se-
 cundùm varias vices, & temporum periodos varias
 etiam producent effectus in temporibus variis^k. Ac
 etiam forsan à receptissimo Galeno, nascente adhuc
 inter Europæos pleniore hac cognitione quam Pto-
 lomæus edidit, admissa de Diebus decretoriis sen-
 tentia satisfacere poterit. Nam summus ille Medici-
 næ interpres lib. 3. de diebus decretoriis motui Luna-
 ri potestates Dierum decretoriarum adscribit; Quem-
 admodum & Astrologus Aph. 60. Centiloquij: *Ἡ
 τῶν ἀρρώστων βλέπε τὰς χειμῶνας ἡμέρας, ἔτι τὴν ἐπο-
 χὴν τῆς δὲν ταῖς γωνίας ἔξ ἑκαδέκαθῶρος, ὅταν γὰρ
 δὴεν τὰς τοιαύτας γωνίας ἀνακώτῃς καλὸν ἔσται τῶν
 νοσήτων, εἰ ἢ κεκακωμένους ἐναλίον.* Directionum ve-
 rò motus tot experimentis, tantisque comprobati-
 sunt & recepti vt nullus mentis bene sanæ reiicere
 tentet earum vim plane cognitam^m. Quod si quis
 contradi-

EPIDEMIΩN CAUSIS. 19

contradicendi studio nitatur huius veritatis fundamenta destruere, vincatur prædictione mortis Iulij Cæsaris tunc adhuc viuentis, cùm facta est per Spurinam, & Domitiani per Ascletarionem mathematicum, quemadmodum & celeberrimo illo euentu directionis Geneseosⁿ Ioannis Pici Mirandulani qua ex progressu Horoscopi 17.gr. & 12.min.^o ad locum ♄ in 12. gradu ♀ mors accidit anno 33. viro huic, qui cum Astrologiæ veritatem suis rationibus, & libris confutare voluisset, experimentis Astrologorum victus est.° Illa enim satis superque vires stellarum, & motuum earundemque certa quædam tempora patefaciunt, ita vt nullus amplius nisi summo cum errore, summaque peruicacia negare ausit vires datas esse stellis errantibus & inerrantibus earumque motibus; non alia ratione qua metallis, lapidibus, herbisque v.g. Rhabarbaro, cui vt vis purgandi data est, secundùm quam Medicus asserere potest eo assumpto excrementa deiici hâc aut illâ horâ, subrufa, biliosa, &c. Ita syderibus etiam potestates datæ sunt secundû quas Astrologus audeat dicere cōsideratâ eorum naturâ, tales aut tales res verè euenturas; & motu cognito tali, aut tali tempore^p, saluâ DEI Optimi Maximi voluntate, cui neque vis Magnetis dum ferrum attrahere, Rhei dum bilem extrahere, Astrorum dum dicuntur hoc vel illud efficere, quicquam poterit imponere. Quamobrem cùm hæc ita se habere manifestum sit; Dicamus ad cognitionem causarum, tum disponentium, tum mouentium Luis pestiferæ duo imprimis esse neces-

saria, primum scilicet vt cognoscamus *Themata Cæli* ad prima momenta Ciuitatum, vicorum, & cæterorum locorum quæ peste affliguntur. Deinde vt *peculiarem singularium indiuiduorum notitiam habeamus*, atque intelligamus ex Cæli Schemate natalitio, vitæ vniscuiusque amfractus, & per seriem annorum ex directionibus motus.

S. VIII.

a De Themate Cæli locorum.	h Abscissors qui.
b Quid in hoc considerandū.	i Antiscia.
c Locus apheticus.	k Termini.
d Partes interimentes.	l Authoris observatio.
e Morbus pestilens.	m Loca Zodiaci pestem significantia.
f Pestilentia etymon.	n De Ioue Planeta observatio.
g Hyleg quid.	

VSus deinde talis erit; vt in^a Themate, vel Typo cælesti ad primum constructionis momentum dato^b consideremus in vrbe, vico, Loco ad quem gradum Zodiaci per numerū graduum Æquatoris circuli feratur annus pestilens, ab ascendente, aut loci hylegialis, Græci τὸ πόν ἀφαιτικόν appellat, gradu; si enim feratur ad partes quas Ptolemæus ἀναιπετικὰς appellat .i. interimentes in dicta ciuitate pestem significabit, vel morbum pestilentem vt enim hoc obiter dicam: Quicumque morbus depascitur homines, & enecat statim^c pestilens appellatur ex

D. Isidori Etymo quia vt inquit ille 4. Etym. c. 5. f. Pestilentia quasi pastulentia dicitur, quod velut incendium depascat; Quis autem sit^s Hyleg siue αΦέ-
 ms, omnes declarant Astrologi, ita vt nec sit opus hīc scribere. ^h Abscisores verò sunt planetarum maleficorum radij, siue in coniunctione, siue in aspectibus □ & ♁ ad aphetica loca item Δ in signis breuium ascensionum, & * in signis longarum Antiscia, & ^k Termini prædictorum planetarum, & Sol aliquando vbi Luna est hyleg. Sed de his plura apud Astrologos, Ptolemæum, Abenezra, Abenragel, & Ioannem Hispalensem, & nouissimos Cardanum, Schonerum, Gauricum, Origanum, & R. P. Campanellam vt alios innumeros omittam Rauzouium, Ferrerium, Leouitium, &c. Item quod summoperè notandum est, *Eclipses* luminarium factæ, vel *in gradu ascendenti*, aut *angulorum*, quemadmodum & in *sexta domo*, aut etiam in loco domini sextæ domus, aut domini ascendenti. Tertiò pestis fit (quod ego ex obseruatione mea habeo in morbis omnibus Epidemiis) si significator motu suo Astronomico, qui ex Tabulis & Ephemeridum calculo patet, redeat ad locum in quo fulgebat in radice, vel ad eius □, vel ♁, aut aspectus æquiuales, de quibus suprà, tunc enim altero maleficorum lædente locum aphæticum, etiam plasticè excitatur pestis, aut pestilens febris; Quemadmodum etiam si maleficus Planeta reperiatur, vel in sexta, vel cum domino sextæ domus, vel etiam in ^m *his gradibus* quos Frater Perscrutator (tract. de temperie aëris concl. 8.) Pestilentias designare scribit, &

sunt 28. gradus σ , 15. gr. θ , 12. gr. ϕ , 4. vltimi gradus κ ,
4. primi gradus χ ; item & loca quinque nebulosa-
rum. Addunt Astrologi coniunctiones trium supe-
riorum in talibus etiam pestes significare, & reuera
illi Planetæ sunt significatores pestis; Licet enim
Iupiter sit beneficus, tamen in societate malorum læ-
dit etiam, & per tempestates, vt experimento com-
pertum habeo, & per pestes, vnde Hesiodus,

Τοῖσι δ' ἐργασθέν μὲν ἐπήγαγε πῆμα ΚΡΟ-
ΝΙΩΝ

Λιμὸν ὀμῆσ' καὶ ΛΟΙΜΟΝ. ἀποφθινύθῃσι ἡ λαοί.
Et notat Magnus Albertus lib. 2. de propriet. Elemen-
torum tract. 2. c. 1. quod coniunctio δ & ϕ in Π facit
ventos pestilentes necantes multitudinem homi-
num & animalium. Huc etiam referri possunt quæ
de significatione dominorum Orbis magni Anni
cuiuslibet, magnarum Coniunctionum, Eclipseon,
Elevationum planetarum aliorum super alios, Do-
minorum anni in Revolutionibus, de quibus co-
piosè Albumazar Tractatu de magnis coniunctio-
nibus. Vnicum adiungemus scilicet \odot & \oslash aliquan-
do pestilentias significare, quod probari potest post
observationem ex plurimis locis Haly & Ptolemæi.

§. IX.

a	Dubium circa cognitio-	lemæi.
b	nem temporis constru-	c Authoris experimentis, &
c	ctionis Urbium.	observationibus.
d	Soluitur autoritate Pto-	d Laboriosa praxis hac
		quid

quid requirat. | f Eius quotidiana exerci-
 e Authoris excusatio. | tia.

Sed video magnum lectori^a scrupulum obie-
 ctum, quod præclusam sibi viam videat in inue-
 stigatione momenti constructionis incipientis lo-
 corum peste afflictorum; & reuera res est difficilli-
 ma; quod agnoscens^b Ptolemæus cap. 4. libri 2. qua-
 dripart. de particularum prædictionum ratione sic
 scripsit, Καὶ ὅτι ἡ Ἰπὶ τῆς μητροπόλεως κακῆνοι μά-
 λιστα συμπάθεισι ④ ἔποιε ἕξ ἡλιακῆ κυκλῆς, &c. sub-
 iungit ἐφ' ὧν ἡ ④ χρονοὶ τῆς κίσεων ὅσα διεύσκον
 εἰς πλὴν τὸν κτ' καιρὸν δεχόντων, καὶ βασιλευσίων
 ἡρέσων ἐκπίπῃ τὸ μεσοχρόνημα, &c. Vult igitur in-
 ueniri typos urbium in quolibet regno, & sub eo, ex
 M.C. Principum; Et licet hanc viam paucissimis ob-
 servationibus hætenus comprobare potuerim, quia
 tamen est Astrologi receptissimi, huic addam tan-
 tum quod^c Ego firmioribus experimentis compro-
 bavi, videlicet considerationem *variorum acciden-
 tium* vt vocant in aliquo loco, per relationes Chro-
 nologicas excerptam ad hanc rem facere posse, si
 modo obseruemus Cæli faciem circa illa tempora,
 ac maximè *constitutionem trium superiorum Planetarum*:
 ita enim hæc loca simul sibi vel tetragona, vel op-
 posita radiatione respondere obseruabimus, vel iis
 saltem æquivalentibus, de quibus suprâ scripsimus.
 Deinde si mentem adhibeamus *ad loca magnarum
 coniunctionum*, atque *Eclipseon in luminaribus*, facillimè
 loca thematis præcipua pro futuris præcognitioni-
 bus

bus annotabimus. *Transitus* etiam *planetarum* super gradus horoscopi considerandi sunt, & videndum est in quibus gradibus sint malefici Planetæ: Si enim secūdâ, vel tertiâ repetitâ obseruatione cōfirmaueris, poteris gradum horoscopi verū, & genuinum, agnoscere, ac eo habito cœli in duodecim partes diuisi typum pro ratione latitudinis loci exstruere, & horam huic tuæ positioni aptissimam inuenire, præsertim si tibi dies & mensis vt locum Solis habeas innotescere possit. Quorum notitiam vt facilius comparare valeas tibi *Saturni* planetæ tardissimi gradus, lædentes per tetragonos, vel oppositos radios obseruare conuenit, his enim tibi designabitur, per calculum

Præter obsoletas antiquorum, & recentiorum vt Tychonis & Läsbergij habes Riche-lianas ab amico nostro D.N. Durret nouissimè editas inter omnes excellentissimas.

radicum motuum ex *tabulis Astronomicis* assumptarum, in anno per Chronologicam lectionem inuento, Mensis ad minimum; cui si adiunxeris *Martis* Calculum cum prædictorum graduum pariter lædentium obseruatione, tandem in exactissimam Horæ, imò & ipsius momenti constructionis cognitionem deuenies. Hæc enim licet laboriosa praxis videatur, & sit reuera, nihilominus tamen perito, doctoque simul Astronomiæ, & Astrologiæ professori, nec incerta, nec difficilis vlla ratione videbitur. Duobus enim commodissimè perficietur^d: *Magna Veterum Historicorum lectione*, Deinde *calculo fideli trium superiorum*, maximè ad variâ casuum tempora; ac tandem ipsum primæ horæ momentum: Verùm hæc cum praxi, atque exercitatione, longum tempus, & laborem multum exoptulare videntur^e, quem si mihi concederent quotidiana mea in^f Medicis Curatio

Curationibus quibus distrahor exercitia. Exem-
plum aliquod Tyronibus apposuissem quo facilius
in illarum rerum satis arduam meditationem ascen-
dere potuissent; Sed hæc forsan aliquando DEO be-
ne volente præstabimus.

S. X.

a Quas personas pestis affi-
ciat.		e morborum idea.
b Generalibus particularia
subiiciuntur.		f Comparatio.
c Quomodo concurrant &
consentiant directio-
nes.		g Praxis huius doctrine.
d In pestilentia rare aliorum		h Quid maxima directio.
		i Quid minor.
		k Quid minima.
		l Veneris Planetæ vis quam
salutaris.

Nunc opere pretium est, ut inuentâ alicui Loco,
Ciuitati, Vico, &c. per Thema Celeste, constitu-
tione syderum pestiferâ, videamus in quos & quomodo
agat, quas scilicet personas, & quomodo afficiat.

Hoc Schema cuiusque particulare declarabit, dum
scilicet quod in Ciuitatum & Locorum supra anno-
tatorum Themate quolibet celesti considerandum
diximus, ipsi etiam in peculiarem cuiusque loco-
rum apheticom, & interimentium obseruationem
subtili coniectura traducemus ^b, ut enim Astrologi
verbis vtar in principio libri 3. quadripart. Εφωδου-
μῆς ἡμῖν ἐν τοῖς ἐμπεραθεν τ' ἀεὶ τα καθόλου τῆς
συμπλωμάτων θεωρίας, ὡς ἀπογεμῆς, καὶ τα πολλὰ

κτ̄ κρείταιν δυναμότης τῆς αἰεὶ ἕνα ἕκαστον τῆς ἀνθρώ-
 πων κτ̄ τὸ ἴδιον τῆ φύσεως ἀποτελεσμάτων ὧν τὸ πρε-
 γνοστικὸν μέρος ἔχει λογικὸν καλῶς. Hęc enim
 ipsâ ratione, si sympatheticus consentiat, parua di-
 rectio Typi particularis cum magnâ thematis gene-
 ralis, propter ea quæ dicta sunt supra de vi mutua
 concatenationis rerum superiorum cum inferiori-
 bus, unâ eadēque viâ concurrentes Maleficæ stellæ,
 in vnum eundemque effectum maleficentissimum
 conuertentur. Hinc fit vt in lue pestifera alij morbi
 sint rarissimi omnesque morborum Idæa maligni-
 tatem pestilentialem contrahant, quia maior vis sy-
 derum minorem abripit, naturali prorsus ratione,
 quâ minora maioribus continentur, atque in suam
 quasi naturam abripiuntur, non aliter ac fluminis
 plenioris impetu riuuli murmur absumitur: Hinc
 etiam, vt anno pestilenti currente, si accedat dire-
 ctio morbi significatrix etiam minor pestem faciat
 lethiferam: Si minima sine letho: si maxima mor-
 tis certissimæ certissimum existet indicium. Hęc au-
 tem maxima directio fit in qua plures loci hylegia-
 les consentiunt, quæ fit in locis à multis maleficis
 inquinatis, siue radiis, siue corpore, siue antisiciis, siue
 terminis, consentiente Eclipsi, vel aliqua coniun-
 ctione maligna in locis vitalibus, cum reuolutionis,
 & profectiois concordantia. Minor quæ fit tan-
 tum in terminis, vel in radiis, vel in Solis aut Mer-
 curij à maleficis infecti: Minima quæ sine consen-
 su vllò supradictorum fit vt minor, habetque saluta-
 res aspectus, aut coniunctiones planetæ boni, aut
 Antiscio.

Antifciorum, aut dignitatum præfertim Iouis & Veneris, *Veneris* autem maximè: ^k nam Venus inter omnes Planetas corruptionem emendat vnde Cuprum, quod est Venus terrestris, putrefactionem impedit, vt experimento constat clauo æneo defixo in carnibus, cuius beneficio diu incorruptæ feruantur; Quâ de causa illa ipsa dicitur è spuma maris & sale orta si Mythologica Philosophiæ locus sit.

S. XI.

a Cur sine antidotis in peste multi seruentur. b Cur antidota vulgaria non sint semper salutifera. c Authoris Liber. d Substantiæ ab astris defluunt. e Principiorum Elementarium, & Astrorum Harmonia hætenus ignota. f Excrementa humani Corporis. g Cause fouentes Morborum. h Consensus Astralis Noua	& mirabilis Explicatio. i Mercurij volatilis vis in recurſu humorum iuuando. k Solis & Mercurij coniunctio. l Paradoxon de Mercurio. m Authoris obseruatio. n Exemplo illustratur. o Authoris Pentagonum. p Constellationes Lugduni Pestifera. q Coqueluche. r Dysentericus fluxus. s Prædictio pestis quomodo fieri possit.

EX his igitur Luce meridiana clarius euadit cur Pestis tempore alij pereant; multi sine viribus

Pharmacorum & antidotorum salui maneant & incolumes, quod absit scilicet vis consentiens directionum maleficarum particularium, veneficâ vi generali crescente. Cur verò quidam cum vulgaribus Antidotis pereant hoc non solum facit; sed diuersa vis, & actio varia promissorum-abscisorum, de quâ nunc agendum. ^b Neque enim parum refert vt intelligamus *quomodo agant in nos Astra* cum eâ præsertim ignorantia factum sit hactenus, vt multi Astrologiam fabulis & nugis anilibus inuolutam omninò supersticiosâ crediderint. Docuimus in Experimentis Philosophiæ nostræ demonstratiuæ Circulo tertio Pentagoni Vniuersalis ^d substantias ab Astris sensibilibiter ad nostra corpora defluere, harmonicè cum singulis Elementaribus Principiis consentientes ^e *Ignem centralem*. Elementarem, & Microcosmicum augeri & minui cum *solari vim Salis & Aquæ cum lunari substantia*, quâ augetur æstus Oceani, & quam in Spongia vidimus aliquando vim *Oleosi fomitis* ignis naturalis *Veneris* diuersis affectionibus concinere, & *spiritus illius naturæ ancipitis* augmentum, & decrementum, cum satellite Solis *Mercurio*, diuersos habitus ad Solem Microcosmicum sustinere, quemadmodum & *aërem*, cum *terra*, quæ est matrix, combustibilis partis mixtorum, *Veneris* sentiat *δύο α. μ. ε.* *Excrementa* verò tum *Veneria* cum etiam *Mercurialia* consentire cum duobus superioribus, *Erronibus Marte*, & *Saturno*. Hæc autem cum sint causæ ^b fouentes Morborum, quatenus ex se produnt vires soluentes, dissoluentes, opprimentes & suppressentes spirituum

EPIDEMIΩN CAUSIS. 29

Microcosmicorum, & physicam partium evertentes
διὰ θεσιν, cum hac ratione Soli Microcosmico oppo-
 nantur vitæ animalis authori, cum superioribus
 planetis^h, *ita consentiunt*, ut quemadmodum ipsi har-
 monico & Astronomico motu cum Sole Zodiaci
 spatia annua periodo decurrente diuersimodè fe-
 runtur directi, & à Mundo Elementari, & Animali
 remotiores, aut Retrogradi propiores Solem sem-
 per directo Radio, siue Coniunctionis è superiori-
 bus, siue oppositionis ex inferioribus, accendentes
 illius ignem *παρὰ Φύσιν*, aut ad illú extinguendum
 in quibusdam etiam Elementorum partibus, aut
 Elementorum subiectorum salis & aquæ, aut Mer-
 curialis spiritus potestatem commouentes; *sic etiam*
illa impura excrementa nunc per viam *Circula-*
tionis venarum & Arteriarum in Glandulas segrega-
 gata, nunc *recurrentia* præter naturam ad extinctio-
 nem naturalis ignis properent; vel vim prædictam
 similem Coniunctionis, & oppositionis exerant.
 Hoc autem iuuatⁱ volatilis ille Mercurius ancipitis
 naturæ bonæ-malæ maximè, cum recurrens Soli
 Animali coniungitur, quod indicat^k *Cælestis* in supe-
 rioribus cum *Sole coniunctio dum* Retrogrado motu
 vicinior nobis, Soli simul coniungitur, &^l nostro re-
 spectu quasi opponitur; etsi non intermediis^m Ele-
 mentis. Notauimus enim in omnibus tempesta-
 tum pestilentium Lugdunensium initiis annis 1564.
 1582. 1577. 1628. 1637. & 1638. Coniunctiones Solis &
 Mercurij Retrogradi, directionibus, turgentia *μυδρο-*
μαλα pestilentia commouisse modis superscriptis,

quos qui intelliget, plenior non quæret actionum veneni pestilentis rationem; Quam si illustriorem expectat ab exemplorum consideratione, candela contempletur ab impetu copiosi spiritus irruentis ex folle cum fœtido vapore extinctionem, & perspectissima suæ meditationi coniungat Pentagoni nostri iam citati ἀξιόλογα, ita fiet vt tandem agnoscat nobiscum, Cur Lugduni in fine Cancris, & principio Leonis, sine ☉ & princip. ♀ fin. ♀, & princip. ♀, &c. annis prædictis pestes excitavit cur in fine ♀. anno 1557. Epidemicum morbum Gall. La Coqueluche, cur anno 1625. in ♀ dysentericum fluxum, cuius eleganter conscripsit Historiam V. CL. D. de la Moniere Collega noster. Cur aliis *, & Δ à nobis quasi digito commonstratis paginis superscriptis, cur & in iisdem afficiat? aliaque plurima ex quorum cognitione in occultissimarum Causarum cognitionem, & ad futurorum temporum præcognitionem mirabilem, quam in Medicis exoptavit Hippocrates perueniet.

§. XII.

a In Zoilos Indoctos.

b Ramus Aureus.

c Difficilia quæ pulchra.

Sed talia quemadmodum sublimioris & excellentioris artis ostendunt miracula, ita præstantissimorum ingeniorum vires & labores expetunt, Indoctorum hominum studium, & prophanorum sciorum operam inutilem contemnentia. Hic enim quasi in opaca arbore latet.

^b Aureus & foliis & lento vimine ramus.

Doctorum Menti dictus sacer. Optime Lector,

Ergo altè vestiga oculis, & ritè repertum

Carpe manu; namque ipse volens facilisque sequetur.

—————^c aliter non viribus vllis

Vincere, nec duro poteris conuellere ferro.

Hunc verò vbi obtinueris poteris Telluris operta subire,
Et Stygios superare lacus, & nigra domare Tartara: At
in sano inuat indulgere labori.

S. XIII.

a	Usus istius doctrina, & paraneseos.	l	sale conseruatricis.
b	Remedia pia.	m	Ambarum Griseum.
c	Remedia Naturalia.	n	Aqua Cardui benedicti.
d	Generationis pestis modus in Epitomen contractus.	o	Fixantia.
e	Indicationes preseruatiōnis pestifera.	p	Roborantia.
f	Fixatio Mercurij mobilioris.	q	Dissoluentia.
g	Roboratio caloris.	r	Liquor admirabilis.
h	Dissolutio salis impuri.	s	Dieta prophylactica.
i	Triples virtus naturalis contra pestem.	t	Conseruatiua alimentis admiscenda.
k	Experientia virtutis in	u	Dispositio contra pestem acquisita.
		x	Periapta.
		y	Zenechta.
			Talismanica figura.

CUm enim tibi perspicuum fuerit *Metaphysicam* causam adesse pesti fauienti, *Theologos* adibis, ad
disces

disces salutaria ^b *Remedia pietatis Ecclesiastica, Ieiunium,*
Orationem, &c. de quibus in quinto Circulo Penta-
 goni particularis nostri diximus, vt habitans in Lati-
 bulo לַיִן עַל־וֶיַב in vmbra וֶיַב commoretis. Et dicens
 לַיִן עַל־וֶיַב spes mea es & munitio mea וֶיַב : Ipse libe-
 ret te à *verbo aspero*, siue, vt ex Hebræo interpretatur
 Arias Montanus, & Doctissimus Genebrardus, à *peste*
contritionum, vel confractioinum, aut Sanctes Pagninus
Lue corruptionum: Sic enim non timebis à peste quæ
 in caligine ambulabit, & ab excidio quod vastabit
 meridie vt cecinit Diuinus Propheta Dauid in Psal-
 mis 1. Et si inuocato DEO Optimo Maximo^c, *Causæ*
naturali naturalibus modis ipso permittente occurrere
 volueris^d, agnoscens *vim commouentem mobilem Mer-*
curialem Saturninæ, aut Martiali adiunctam, extra
 conditionem suam ad interna planetarum Micro-
 cosmicorum domicilia, in Corporis centrum, Re-
 trogrado motu, per arterias recurrentem, contra na-
 turam circulationis (quam ab arteriis per venas fieri
 demonstrauius) aut id ipsum tantummodo appe-
 tentem cum timore extinctionis caloris viuifici, in
 sinistro cordis ventriculo, per suppressionem, aut dis-
 solutionem spiritus vitalis, ex eo prodeuntis; tuum
 erit^e *figere & sistere mobilem illam succorum naturam vi*
salsa moderata fixatoria & cōseruatrice ligante & pe-
tulantiam. Deinde *caloris natui^g robur firmare, & au-*
gere, vt sufficienti spirituum viuacium copiâ recur-
 renti inquinamento resistat, illud repellat, &^h *dissol-*
uendo per sudores vacuet; ad primum confert vis bal-
samica Venerea oleosa, ad postremum vis matricis sa-
lis

lis dissoluens cuius beneficio falsedo impura & arsenicalis Martia, aut coagulatiua, & suffocatiua Saturnina dissoluitur. ¹ Triplex igitur valet virtus Naturalis contra pestem *præseruatiua fixatoria*, 2. *roboratiua balsamica*. 3. *dissolutiua aquea*, Prima virtus puritati proxima cōtinetur in *Sale*, cūm ex iis quę refert Ambrosius Paræus^k de D. Heroardo Doctore Medico Montspeliensi, & Nauarro quodam circa curationem peste affectorum haustu murię salem vim summam in *pestis præseruatione* obtinere manifestum sit. Secunda continetur in ¹ *Ambaro Griseo*, quod est bituminis genus quod quidem spiritibus vigorē afflare, cordis vires reficere, & pestis contagiis apprimè utile agnoscit Nicolaus Monardus Medicus Hispalensis, & Crato in Consil. qui *certissimum* id *Experimentum* appellat. Tertia in ^m *Aqua Cardui benedicti*, quæ quasi aërea attrahitur à sale quod in mutuo complexu dissoluitur, & quam Remaclus Limburgensis in Hist. Aquar. appellat singulare Antidotum contra pestem. Sub his *tribus ordinibus* continentur omnia quæ licet mixtas alias vires habeant quandam tamen singularem præcellentem obtinentⁿ. Nam *Acetum, succus Limonum, Berberorum, & cætera acida* in quibus extensa vis salis est & admixta ligato mercurio, item *Tormentilla, Bisorta, & adstringentia omnia roborantia*, sub hac quasi Categoria facillimè disponi possunt cum *sale Corallorum, Margaritarum, aut Magisteriis eorum, Hyacinthorum, Smaragdorum. Saphir, &c.*° At quæcumque oleosi & roborantis virtute agunt ea sunt quæ accendi facillè possunt *Aromatica omnia*

Santala, Rosa, Moschus, Angelica, Bacca Juniperi, Lignum Aloës, Crocus, Caryophylli, Zedoaria, Cortices arantiorum. & cætera. Ex quibus duabus speciebus Alexiteriorum conflatae sunt vires Confectionum illarum, quæ in officinis habentur, Celeberrimarum *De Hyacintho & Alkermes*, vt etiam *Theriaca magna Andromachi & Mithridatium*; sed *Vinum optimum* inter cætera præstantissima est antidotus. hîc adicienda si duplicem istam vim consideremus quemadmodum exemplis allatis in *Oenologia nostra* fusè comprobauimus. Quibus annectas si placet Antidotum illam è scriptis Mithridatis *Aguas Theriacales & Imperiales*; Quæ quidem summoperè probantur ad prophylaxim; Verùm *postrema Alexiteria*, in quibus est vis ^p *dissoluens* potius ad Therapeiam pertinent, aut ad eam saltem præseruationem; quæ curationi proxima est in iis videlicet qui ex improviso vires Contagij alicuius susceperunt. Sunt autem illæ vt diximus *Aquæ tenuissima* vt ea quæ pro paradeigmate allata est, cui *stillatitiam Echij, Buglossi, Plmaria, & Scabiosa, & eiusmodi* possis sine errore annectere. Ac si bene rem capias componere [?] *Liquorem admirabilem* non erit difficile ad tres illas superius propositas indicationes, qualem anno 1636. parari iussimus feliciter sæuiente Lue pestifera in Sebusiano-Burgundis pro illustrissima quadam familia, quæ huius beneficio quantum natura patitur D^{no} benedicente seruata est, *Rec. succi Herbae Echij. Lib. iij. succi Acetosæ Gallicæ. Lib. ij. succi Limonum. Lib. j. queis depuratis adde Radicum Tormentilla recentium vnc. ix. cum magmate expressionis Limonum destillentur.*

Colligenda
Herba D.
Veneri con-
iuncta feli-
citer a pi-
ciente. &c.

tur ex Alembico Vitreo post digestionem 27. horarum, dosis
 ad præseruationem 2. aut trium Cochlearium mane
 ieiuno ventriculo cum pauca cōfect. de Hyacintho,
 in his quibus sanguis feruentior, & concitator ad
 circulationem naturalem: aut cum Theriaca, & con-
 fect. Alkermes, in quibus fæculentior, & tardior vt
 in Melancholicis & pituitosis vulgò dictis. At *Conser-*
ua Echij, & terra sigillata, bolus Arm. vtisque possunt
 commodè præscribi: Verùm quemadmodum in
Axiomate salutifero xvi. diximus 'Diæta siue victus ra-
 tio maximè confert ad vitandam vim pestiferam,
 vnde iterum repetimus simplicium omnium con-
 seruationi mixtorum virtute salis sui conferentium
 vsu imprimis admittendum inter Alimenta vt
 sunt 'Vinum, Acetum, Oleum, Mel, Omphacium, Butyrum
 sal, Saccharum, succi mali Citrij, Arantiorum, Acetosa, Por-
 tulaca, &c. quibus si rectè vtamur tū intra, tum extra
 quibusdam lotionibus vinosis & Acetosis loca glandula-
 rum, & in his partibus in quibus arterie micant quis du-
 bitat posse obtineri ' *diæteson* Mithridaticam, corpus
 aduersus venena firmissimum conseruantem? Si enim
 puella ad Alexandrum missa potuit venenicam na-
 turam contrahere; quis neget non posse salutiferam
 vsu præsidiorum continuo, in quibus vis Alexicaca,
 quod fecit rex ille Ponti Mithridates. His adicien-
 da sunt externa virtutis occultioris " *Periapta* quo-
 rum causas attulimus Circulo quinto Pentagoni no-
 stri particularis. Hæc sunt *Amuleta venenata Arsenica-*
lia & Mercurialia, de quibus scripsit Fabr. Hildanus,
 Ficinus, Jordanus, Droëtus, & Pistorius. *Crollius Con-*
stellata,

stellata, addidit * *Zenecha*, D. Gaffarellus à D. Laneo amico nostro D. M. compositas *Talismanicas figuras* ad pestem utiles scripsit. Sed de his plura loco citato.

S. XIV.

a *Præservatio sine Pharmacia prudentie Civilis.*

b *Distinctio explicans in qua peste utiles sint Medici.*

Vltimum est quod timidioribus dicamus, si aliquem usum ex hac Methodo quærant sine Pharmacia tempore pestis, ex Horoscopo, vel hylegiali loco videant, *an sit aliqua directio malefica illo anno, &c.* quod etiam leuiter in Mathematicis versatus poterit, vel ex Tabulis Ascensionum, vel Horariorum temporum, vel crassiori Minerua ex ipsius Globi artificialis maioris reuolutione cognoscere. Fugiat citò & longè ab hac domo, hoc vico, hac Ciuitate, & tardè vt dicitur redeat. Ita enim suadebant Medici *Monspelienses*, teste *Rebuffo de Priuil. Schol. Priuil. ii. n. 2.* rationem affert *ibid. ex Paulo in l. si ab hostibus, §. fin. ff. solut. matrim.* quòd contra eam non valeant Medici, nec Medicinæ^b, quod in *Metaphysica* verum est. In *Physica* verò *nisi aliquid sit ex iis que circa particularem Genesim obseruanda diximus*, confidenter maneat, nam etiam sine antidotis, lege naturali à DEO constituta manente seruabitur.

F I N I S.

